

Хорошун К. Ю.,

*аспірантка кафедри психології особистості та соціальних практик
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка*

*Науковий керівник: **Столярчук О. А.,***

доктор психологічних наук,

*професор кафедри психології особистості та соціальних практик
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка*

ОСОБЛИВОСТІ САМОСВІДОМОСТІ МОЛОДІ, ЩО ЗАХОПЛЮЄТЬСЯ КОРЕЙСЬКОЮ ПОПКУЛЬТУРОЮ

Анотація. У роботі досліджуються особливості самосвідомості української молоді, що захоплюється К-поп. Виявлено домінування індивідуалізованих характеристик та зниження соціально-рольової ідентифікації. Фандом сприяє формуванню амбітної, діяльнісно-орієнтованої ідентичності, корелюючи з цінностями саморозвитку та досягнень корейської попкультури.

Ключові слова: самосвідомість, ідентичність, фандом, корейська попкультура, саморозвиток.

Khoroshun. K. Features of Self-Consciousness in Youth Engaged in Korean Pop Culture

Summary. The study investigates the features of self-consciousness among Ukrainian youth engaged in K-pop culture. It reveals the dominance of individualized characteristics and a decrease in socio-role identification. The fandom contributes to the formation of an ambitious, activity-oriented identity, correlating with the values of self-development and achievement inherent in Korean pop culture.

Key words: self-awareness, identity, fandom, Korean pop culture, self-development.

Сучасна особистість молоді людини формується в умовах інтенсивного впливу транснаціональних медіа та глобалізації. У цьому полі культурного розмаїття молоді активно шукає джерела соціальної приналежності, ціннісні орієнтири та еталонні моделі для наслідування, часто знаходячи їх у віртуальних та фан-спільнотах. Корейська попкультура (К-поп), з її потужними фандами, стала одним із найбільш значущих соціокультурних феноменів останнього десятиліття [2]. Ця попкультура пропонує не лише естетично чітко структурований контент, але й виражені етичні норми та ефективні механізми групової інтеграції. У контексті психології, фанатська приналежність до

настільки інтенсивного культурного руху становить особливий інтерес. Вивчення того, як цей вплив трансформує внутрішній світ особистості, є критично важливим для розуміння самосвідомості. З'ясування, яким чином ідеалізовані образи кумирів та групова ідентифікація вбудовуються у ідентичність молодого людини, дозволяє розкрити механізми рефлексивної самоорганізації в умовах культурної експансії.

Метою дослідження є порівняльний аналіз змістових та структурних характеристик образу «Я» у прихильників корейської попкультури та осіб, що не захоплюються нею, для виявлення специфіки та ключових відмінностей у самосвідомості фанатів. У межах представлених тез висвітлено результати емпіричного аналізу, отриманого за допомогою методики «Хто Я?» (М. Кун, Т. МакПартленд). Загальна вибірка дослідження складала 160 ($N=160$) респондентів, розподілених на дві групи: основну (експериментальну) – особи, які захоплюються корейською попкультурою ($n_1=80$) (надалі – фанати), та контрольну – особи, які не виявляють інтересу до цієї попкультури ($n_2=80$). Вік респондентів – 15-25 років.

Особистісна ідентичність розглядається як багатовимірний конструкт, що включає ціннісно-сміслові (особистісні), соціальні та рольові аспекти (Е. Еріксон, Дж. Марсія, М. Фрідман) [3]. Самосвідомість, як системна властивість психіки, забезпечує рефлексію власного «Я» та є основою для рефлексивної самоорганізації, тобто здатності особистості усвідомлено керувати своєю поведінкою та цілепокладанням [1]. Методика «Хто Я?» є ефективним інструментом для вивчення змісту та ієрархії «Я-концепції», оскільки спонукає респондентів до вільної рефлексії над власними ідентифікаторами [4].

Контент-аналіз виявив значуще зміщення у структурі самоопису фанатів корейської попкультури порівняно з контрольною групою. Аналіз змісту виявив, що у загальному розподілі відповідей обидві групи надають високу пріоритетність соціально-рольовим (студент, син/донька, друг) та особистісним (добрий, веселий, відповідальний) характеристикам.

Аналіз отриманих даних дозволяє сформулювати наступні ключові висновки щодо змістових та структурних характеристик самосвідомості фанатів корейської попкультури:

- Домінування особистісного Я: Хоча обидві групи надають пріоритет особистісним характеристикам, у фанатів цей показник (61,94%) є вищим, що свідчить про сильнішу індивідуалізацію та фокус на внутрішніх характеристиках.

- Заміщення традиційних ролей специфічними попкультурними ідентифікаторами: Фанати демонструють нижчу значущість традиційних соціально-рольових ідентифікаторів (студент, донька, друг). Це явище пояснюється тим, що фанатське об'єднання слугує

альтернативним простором соціальної належності. Одночасно з цим з'являються специфічні попкультурні ідентифікатори (Армі, Стей, Карат та ін.). Це підтверджує, що фандом є конкуруючим соціалізуючим середовищем, де ідентичність активно конструюється, а не пасивно приймається від родини чи суспільства.

- Орієнтація на досягнення: Виявлений акцент на цілеспрямованості, наполегливості та орієнтації на дію корелює з цінностями корейської попкультури, яка просуває ідеал важкої праці та постійного вдосконалення.

- Автономія та амбітність: Ідентичність фанатів К-рор виявилася більш автономною, амбітною та орієнтованою на саморозвиток через активну діяльність, тоді як ідентичність осіб, що не є фанатами К-рор залишається більш соціально-вкоріненою та орієнтованою на міжособистісну взаємодію.

- Позитивна самооцінка: Фанатська група частіше використовує позитивні характеристик для самоопису (сильна, впевнена). Це свідчить про те, що акцент в корейській попкультурі на яскравому візуальному іміджі та стилі може використовуватися фанатами як джерело підвищення впевненості та формування позитивного ставлення до себе.

- Візуальна ідентифікація: Хоча кількісна різниця у прямих згадках про зовнішність між групами невелика, у фанатській групі візуальні маркери значно частіше інтегровані у позитивну самооцінку та впевненість. Це свідчить про те, що візуальна ідентифікація у фанатів є активною та свідомою, а не пасивною. Вони не просто оцінюють свою зовнішність, а конструюють її з використанням попкультурних елементів.

Захоплення корейською попкультурою корелює зі зміщенням ідентичності від зовнішньо-соціального до внутрішньо-особистісного. Отримані дані мають прямий зв'язок із концепцією рефлексивної самоорганізації. Чітка, активно конструйована ідентичність у фанатській спільноті виступає потужним механізмом позитивного впливу на самоорганізацію. Належність до фандому часто передбачає інтеріоризацію цінностей, які пропагуються корейською попкультурою (працьовитість, самодисципліна, орієнтація на досягнення). Ці цінності трансформуються у внутрішні регулятори поведінки та стають основою для формування цілеспрямованості, що є ключовим елементом рефлексивної самоорганізації. Зниження залежності від традиційних соціальних ролей може розглядатися як прояв підвищеної суб'єктності та автономії в конструюванні власного життєвого шляху, що є передумовою ефективної самоорганізації.

Висновок. Дослідження підтвердило наявність значущих відмінностей самоусвідомлення між фанатами корейської попкультури та контрольною групою. Ідентифікатори, пов'язані з фандомом,

займають високе місце в ієрархії самосвідомості молоді, що свідчить про глибоку інтеграцію соціальної фан-ідентичності в особистісну структуру. Отримані результати розширюють уявлення про роль попкультури у формуванні самосвідомості та можуть бути використані в розробці програм психологічного супроводу молоді, спрямованих на збалансоване формування соціальної та особистісної ідентичності. Перспективами подальших досліджень є вивчення стійкості змін у самосвідомості та їхнього впливу на життєві траєкторії.

Список використаних джерел:

1. Мітіна С.В. Психологія особистості: навч.-метод. посібник. Київ, 2020. 276 с.
2. Осадча, Л. В. Феномен корейської хвилі як прояв метамодерної ювеналізації культури. *Культурологічний альманах*. 2022. №1. С. 37–39.
3. Попова О. В. Концепції ідентичності Дж. Марсія та А. Ватермана. *Збірники наукових праць професорсько-викладацького складу ДонНУ імені Василя Стуса*. 2017. С. 21–23.
4. Цешнатій О. Особливості використання методики М. Куна та Т. Макпартленда «Хто Я?» при вивченні гендерної ідентичності. *Проблеми сучасної психології*. 2015. № 27. С. 620–634.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-562-7-55>

Юріцина К. В.,

*студентка 3 курсу факультету психології, політології та соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СВІДОМІСТЬ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ, ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЙ НА СТРУКТУРУ УВАГИ ТА МИСЛЕННЯ

Анотація. Досліджено вплив цифрових технологій на свідомість людини, особливості трансформації уваги, мислення і емоційної регуляції. Акцентовано розвиток цифрової компетентності та механізмів збереження когнітивної цілісності в умовах інформаційного перевантаження та підтримки саморегуляції.

Ключові слова: цифрова свідомість, увага, мислення, саморегуляція, цифрова компетентність.